

Αριστερός Προετοιμασμός Μετά το Ολόκαινο, τα Κοινά

του Gene Ray

Αν πρόκειται για έναν ολόκληρο τρόπο ζωής που πρέπει να αλλάξει, τότε το βασικό ερώτημα «τι να κάνουμε;» αποκτά νέες διαστάσεις και η οικολογική πολιτική αφορά πολύ περισσότερο από τη διαχείριση του εξωτερικού περιβάλλοντος. Πρέπει μάλλον να σκεφτούμε, με ειλικρινά επαναστατικούς όρους... Υπάρχει ένα μεγάλο πρόβλημα με αυτές τις ιδέες, πολύ λίγοι άνθρωποι τις παίρνουν στα σοβαρά.

Joel Kovel, *Enemy of Nature*

Η Πλανητική Επιταγή

Η καπιταλιστική νεωτερικότητα έχει τερματίσει το Ολόκαινο.¹ Αυτό δεν αμφισβητείται πλέον σοβαρά. Η νέα εποχή του κλιματικού χάους, της μαζικής εξαφάνισης, των τοξικοποιημένων περιβαλλόντων και σωμάτων και των ζωνοσογόνων πανδημιών έχει αρχίσει. Ο Παγκόσμιος Νότος είναι πιο εκτεθειμένος και ευάλωτος, αλλά ακόμη και ο Βορράς, είναι πλέον σαφές, θα υποστεί τις επιπτώσεις. Τα πράγματα μπορούν να γίνουν πολύ χειρότερα και είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα γίνουν. Θα γίνουν επειδή για δομικούς και όχι για ηθικούς λόγους η πολιτική που επικρατεί παντού έχει αποδειχθεί ανίκανη για μια επαρκή απάντηση - για να μην πούμε για μια επαρκή και δίκαιη απάντηση. Ένα μέλλον στη γη θα απαιτήσει την ικανοποίηση των βασικών κοινωνικών αναγκών με πολύ, πολύ λιγότερη ενέργεια, ζημιές και απόβλητα. Ο στόχος αυτός δεν θα είναι εφικτός στο πλαίσιο του σημερινού συστήματος, επειδή η οικονομική ορμή που κινητοποιεί ο καπιταλισμός δεν είναι δυνατόν να περιοριστεί ή να ελεγχθεί. Η τάση του κεφαλαίου να περικλείει, να καταλαμβάνει, να εκμεταλλεύεται, να εξαλείφει και να εμπορευματοποιεί τα πάντα, υπονομεύει και εξαλείφει γρήγορα κάθε προσπάθεια μείωσης

1 Εισαγωγικά: Η εποχή του Ολόκαινου είναι η ονομασία που έχουν δώσει οι γεωλόγοι στα τελευταία 11.650 χρόνια σχετικά σταθερού και ευνοϊκού κλίματος στη γη. Η ακριβής ημερομηνία λήξης του Ολόκαινου εξακολουθεί να συζητείται από την Ομάδα Εργασίας Ανθρωπόκαινου της Διεθνούς Επιτροπής Στρωματογραφίας, αλλά η «χρυσή αιχμή» θα τοποθετηθεί πιθανότατα λίγο μετά το 1945, όταν το ραδιενεργό νέφος από τις ατομικές εκρήξεις εμφανίζεται ξεκάθαρα στο στρωματογραφικό αρχείο. Αυτή η μετατόπιση των πλανητικών κλιματικών προτύπων και των βιο-γεωφυσικών διεργασιών μεταβάλλει ήδη τη πορεία της εξέλιξης- το ότι τα αίτια της είναι ανθρωπογενή (δηλαδή επιπτώσεις της καπιταλιστικής νεωτερικότητας) δεν αποτελεί πλέον αντικείμενο επιστημονικής συζήτησης. Οι αποδείξεις και τα συμπεράσματα τεκμηριώνονται στις εκθέσεις της Διακυβερνητικής Επιτροπής του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή, οι οποίες επιβεβαιώνουν τις προειδοποιήσεις των αυτοχθόνων γερόντων και ακτιβιστών σε όλο τον κόσμο, όπως διατυπώνονται στις δηλώσεις των Indigenous Elders [Συμβούλιο Αυτοχθόνων Γερόντων] κα Medicine Peoples Council [Λαϊκό Ιατρικό Συμβούλιο], των Indigenous Action Network [Δίκτυο Δράσης Αυτοχθόνων], της La Via Campesina και της Cochabamba Declaration [Διακήρυξης της Κοτσαμπάμπα].

και περιορισμού του. Ωστόσο, οι γνώσεις και οι τεχνολογίες που απαιτούνται για την οικοδόμηση ενός μετα-καπιταλιστικού και μετά-άνθρακα «κόσμου των κόσμων» υπάρχουν ήδη: οι πιο αξιόπιστες και επανορθωτικές από αυτές, για παράδειγμα η αγροοικολογία και η περμακουλτούρα, βασίζονται σε παραδοσιακές πρακτικές καθώς και στη σύγχρονη επιστήμη. Το πρόβλημα είναι ότι το κεφάλαιο τις εμποδίζει.

Επομένως, η πλανητική επιταγή ωμά διατυπωμένη, είναι να αφοπλίσουμε, να εξουδετερώσουμε και να καταργήσουμε τον καπιταλισμό.² Ένα πλουραλιστικό μωσαϊκό αυτόχθονων κοινοτήτων, ιδρυτικών (instituent) αυτόνομων ζωνών, πόλεων καταφυγίου και πολυεθνικών οικοσοσιαλιστικών ομοσπονδιών θα μπορούσε να τον αντικαταστήσει.³ Ωστόσο, η Αριστερά που παραπαίει κάτω από διαδοχικές ήττες και αποτυχίες, δεν έχει τη δύναμη, τη λαϊκή υποστήριξη και τη σαφήνεια για να φέρει εις πέρας ένα τέτοιο «κοινό των κοινών». Και η καπιταλιστική τάξη δεν πρόκειται να αυτοκαταργηθεί. Το κεφάλαιο των τεχνολογικών κολοσσών (Big Tech) υπόσχεται να «λύσει» την κλιματική κρίση με νέες τεχνολογίες. Αυτή η υπόσχεση γίνεται αποδεκτή από τις κυρίαρχες πολιτικές τάξεις, επειδή οι εναλλακτικές λύσεις συνεπάγονται τον πολιτικό αφανισμό τους. Φαίνεται επίσης να γίνεται αποδεκτή, προς το παρόν, γενικότερα, από εκείνο το σύνολο των καταναλωτών του Βορρά που ονομάζεται ευρύ κοινό. Γιατί παρά την εξάπλωση των καταστροφικών και αποκαλυπτικών διαθέσεων και δομών συναισθημάτων (feeling structures), οι απολαύσεις της ψηφιακής

2 Με τον όρο «πλανητική», εννοώ την απειλή για τη βιόσφαιρα που είναι ορατή στις συγκλίνουσες κρίσεις του κλιματικού χάους, της εξαφάνισης των ειδών, της περιβαλλοντικής τοξίκωσης και των ζωοανθρωπονόσων, καθώς και την κοινωνική κρίση που αυτές προκαλούν. Το κεφάλαιο εμπλέκεται σε όλα αυτά.

3 Δεν προσποιούμαι ότι θα παρουσιάσω ή θα συζητήσω όλες αυτές τις κοινωνικές μορφές, ούτε ο κατάλογος αυτός είναι εξαντλητικός. Αρκεί ότι οι μορφές αυτές υποδεικνύουν πολλαπλές διαδρομές πέρα από τα όρια της καπιταλιστικής οικονομίας και του έθνους-κράτους.

ζωής διατηρούν ζωντανό τον μύθο της αυτόματης Προόδου.⁴

Η Αριστερά θα πρέπει να έρθει σε αποφασιστική ρήξη με τους πειρασμούς της εμφατικής τεχνολογίας και της μαγικής Προόδου. Απαιτείται επειγόντως μια καλύτερη σχέση με τη φύση που υπερβαίνει τον άνθρωπο, με τη φύση πέραν-του-ανθρώπου (*more-than-human*), μια ριζικά διαφορετική μεταβολική ανταλλαγή με τον πλανήτη και η αποεμπορευματοποίηση της κοινωνικής απόλαυσης. Περαιτέρω καθυστερήσεις στον τερματισμό της ορυκτής οικονομίας σε αυτό το σημείο ισοδυναμούν με γενοκτονία και οικοκτονία. Όταν τελικά έρθει, αυτός ο τερματισμός θα αποτελέσει το άνοιγμα για βαθύτερους μετασχηματισμούς. Η επιστροφή των κλεμμένων γαιών των ιθαγενών και η βαθιά απομόνωση των μεγάλων καπιταλιστικών γαιοκτησιών, η μετατροπή της μονοπωλιακής χημικής μονοκαλλιέργειας σε τοπικά μείγματα μικρών και κοινοτικών αγροοικολογιών υπό ποικίλες μορφές ιδιοκτησίας γης, η επαναχρησιμοποίηση των αστικοβιομηχανικών υποδομών και των παγιδευμένων εμπορευμάτων, και η ανάκτηση και ο ελεύθερος αυτοσχεδιασμός της αποεμπορευματοποιημένης κοινωνικής απόλαυσης: αυτά είναι τα δομικά στοιχεία ενός μέλλοντος, αν υπάρξει. Το καθήκον είναι επαναστατικό, επειδή η

4 Σχετικά με τα πολιτισμικά σημάδια των καταστροφικών και αποκαλυπτικών διαθέσεων και των «δομών συναισθημάτων» (για να δανειστούμε και να διανθίσουμε την έννοια του Raymond Williams), βλέπε Déborah Danowski και Eduardo Viveiros de Castro, *The Ends of the World*, μτφρ. Rodrigo Nunes (Κείμεριτζ: Polity, 2017)- Amitav Ghosh, *The Great Derangement: Climate Change and the Unthinkable* (Σικάγο: U Chicago Press, 2016)- Sasha Lilley, David McNally, Eddie Yuen, and James Davis, *Catastrophism: The Apocalyptic Politics of Collapse and Rebirth* (Όκλαντ: PM Press, 2012)- Donna J. Haraway, *Staying with the Trouble: Making Kin in the Chthulucene* (Ντάραμ, NC: Duke UP, 2016)- Naomi Oreskes and Erik M. Conway, *The Collapse of Western Civilization: A View from the Future* (Νέα Υόρκη: Columbia UP, 2014)- Anna Lowenhaupt Tsing, *The Mushroom at the End of the World: On the Possibility of Life in Capitalist Ruins* (Πρίνστον: Princeton UP, 2015)- Anna Tsing, Heather Swanson, Elaine Gan, and Nils Bubandt, eds., *Arts of Living on a Damaged Planet* (Μινεάπολη: U Minnesota Press, 2017)- *Uncivilization: The Dark Mountain Manifesto* (2009), στο διαδίκτυο: www.dark-mountain.net - David Wallace-Wells, *The Uninhabitable Earth: A Story of the Future* (Νέα Υόρκη: Allen Lane, 2019) - and *The Salvage Collective, The Tragedy of the Worker: Towards the Proletarocene* (Λονδίνο: Verso, 2021).

καπιταλιστική τάξη είναι αποφασισμένη να κρατήσει τις θέσεις της. Η εκτόπιση και η απαλλοτρίωσή τους θα είναι απίστευτα δύσκολη - ελάχιστα πιο δύσκολη, ωστόσο, από την αποτυχία να το πράξουν. Η οικοδόμηση ενός κόσμου των κόσμων ενάντια στον καπιταλισμό θα πρέπει να ξεκινήσει εντός του καπιταλισμού, επειδή προς το παρόν η ενέργεια (agency) για να γίνουν περισσότερα μένει να οργανωθεί. Οι συγκρούσεις με τα κράτη που εγγυώνται την αναπαραγωγή του κεφαλαίου δεν θα μπορούν να αναβάλλονται για πάντα. Αλλά το αφαιρετικό και εποικοδομητικό έργο της αποεμπορευματοποίησης της καθημερινής ζωής μπορεί να ξεκινήσει άμεσα - στην πραγματικότητα έχει ήδη ξεκινήσει, κυρίως στον Νότο. Οι ίδιες οι πρακτικές κοινοτισμού, προσαρμοσμένες στις τοπικές συνθήκες, θα μπορούσαν να εξαπλωθούν γρήγορα και στον Βορρά, μετασχηματίζοντας τον μεταβολισμό των πόλεων και καταρρίπτοντας τα σκληρά σύνορα μεταξύ πόλης και υπαίθρου. Το πρώτο καθήκον μιας πλανητικής πολιτικής είναι να ξεφορτωθεί τις βαθιά ριζωμένες ψευδαισθήσεις της νεωτερικότητας και να παραδεχτεί με ειλικρίνεια ότι η συνέχιση των πάντων, όπως ακριβώς είναι, είναι δυνατή μόνο ως συλλογική αυτοκτονία.

Παρασυρόμενοι προς τον Κλιματικό Φασισμό

Το κλίμα του Ολοκαίνου έχει χαθεί μέσα από την κοινωνική δόμηση της εξόρυξης, την συσσώρευση κεφαλαίου, την αμέλεια και την κατάχρηση, και το χάος έχει αρχίσει. Υπό αυτή την έννοια, ο Timothy Morton έχει δίκιο: ο κόσμος όπως τον γνωρίζουμε έχει ήδη τελειώσει, και τώρα ακόμη και οι «λευκοί άνθρωποι της Δύσης» θα πρέπει να βιώσουν αυτό που ο περισσότερος κόσμος υπομένει εδώ και καιρό.⁵ Η δυσάρεστη έκπληξη δημιουργεί επικίνδυνη και απελπισμένη πολιτική. Τα αφεντικά μας - η τάξη των δισεκατομμυριούχων καπιταλιστών - δεν θα σταματήσουν μπροστά σε τίποτα για να

5 Δείτε την εκπομπή *The End of the World Has Already Happened [Το τέλος του κόσμου έχει ήδη συμβεί]* του Timothy Morton 2021 στο ραδιόφωνο του BBC, στο διαδίκτυο στη διεύθυνση : <https://www.bbc.co.uk/programmes/m000cl67/episodes/player> .

διατηρήσουν την εξουσία τους. Ορισμένοι από αυτούς έχουν ήδη δώσει το νεύμα και σε ορισμένες περιπτώσεις μια ισχυρή ώθηση σε φασιστικές στροφές. Είναι σημαντικό να συνειδητοποιήσουμε ότι αυτές οι στροφές ανήκουν πλέον στην εγγενή διολίσθηση της ύστερης νεωτερικότητας υπό πλανητική κρίση. Το πρόβλημα του ορυκτού καπιταλισμού που θερμαίνει και σπαταλά τον πλανήτη ήταν καλά κατανοητό πριν από σαράντα χρόνια. Αλλά η ορυκτή ενέργεια ήταν βολική και, το κυριότερο, παραμένει εξαιρετικά κερδοφόρα. Όταν το Big Oil άσκησε το καπιταλιστικό του βέτο σε οποιαδήποτε υποχώρηση από το status quo, η πολιτική τάξη του Βορρά ανέβαλε το πρόβλημα, παραδίδοντάς το στα παιδιά της. Τώρα που αρκετά χρόνια εντεινόμενων υπερκαταϊγίδων, πυρκαγιών, πλημμυρών και ξηρασίας, καθώς και ο παγκόσμιος αριθμός των νεκρών και οι διαταραχές μιας μεγάλης πανδημίας, έχουν καταστήσει σαφές το κόστος αυτής της αναβολής, είμαστε όλοι αναγκασμένοι να τα ξαναπούμε όλα από την αρχή. Σε όλα τα είδη των αριστερών νέων μέσων ενημέρωσης, από το *Jacobin* και το *The Intercept* μέχρι το *Salvage*, το *Uneven Earth* και το *Viewpoint Magazine*, οι Πράσινες Νέες Συμφωνίες και η αποανάπτυξη μπήκαν επιτέλους στη συζήτηση.⁶ Η αποανάπτυξη, αδιανόητη και ανείπωτη για την καπιταλιστική τάξη για προφανείς λόγους, κερδίζει έδαφος στην Αριστερά, αλλά οι περισσότεροι εξακολουθούν να την απορρίπτουν ως «μη ρεαλιστική», δηλαδή μη εμπορεύσιμη. Πριν ξεσπάσει η πανδημία, οι σοσιαλδημοκρατικές Πράσινες Νέες Συμφωνίες, οι οποίες στοχεύουν να οδηγήσουν σε μια μετάβαση προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και σε αυξημένα κοινωνικά δικαιώματα και προστασία στο πλαίσιο του καπιταλισμού, θεωρούνταν το μέγιστο εφικτό προς το παρόν. Όμως αυτές προσέκρουσαν παντού στη σκληρή αντίσταση της καπιταλιστικής τάξης, της οποίας τα λόμπι και οι δεξαμενές σκέψης κατέλαβαν το εταιρικό όνομα GND και το αναδιαμόρφωσαν περισσότερο στα μέτρα της αρεσκείας τους. Τα νέα συστήματα της

6 Βλ. ιδίως τις εξαιρετικές συζητήσεις στις σελίδες του *New Left Review*, και ιδίως Mark Burton & Peter Somerville, “Degrowth - A Defense”, *NLR* 115 (Ιαν/Φεβ 2019): 95-104- Lola Seaton, “Green Questions”, *NLR* 115 (Ιαν/Φεβ 2019): Sharachchandra Lele, “Environment and Well-Being: A Perspective from the Global South”, *NLR* 123 (Μάιος/Ιούνιος 2020): 41-63- και Nancy Fraser, “Climates of Capital”, *NLR* 127 (Ιανουάριος/Φεβρουάριος 2021): 94-127.

αγοράς άνθρακα και το μάντρα των «καθαρών μηδενικών εκπομπών» υπόσχονται να τετραγωνίσουν τους κύκλους και να «αποσυνδέσουν» την ιερή αγελάδα της οικονομικής ανάπτυξης από τα ορυκτά καύσιμα. Το 2020, ο πράσινος καπιταλισμός, ο οικολογικός εκσυγχρονισμός και η γεωμηχανική είναι τα συνθήματα, οι ελπίδες και οι ορίζοντες των κυρίαρχων ελίτ, οι οποίες έχουν επανειλημμένα βγάλει από το τραπέζι οποιαδήποτε μέτρα αμφισβητούν την καπιταλιστική εξουσία, ανεξάρτητα από το κατά πόσο αυτά τα μέτρα είναι πράγματι απαραίτητα για να ανακόψουν και να αντιστρέψουν την παγκόσμια υπερθέρμανση και να διατηρήσουν τη βιοποικιλότητα.⁷

Αλλά το πρόβλημα για τους υπόλοιπους από εμάς - σε αντίθεση με τους δισεκατομμυριούχους, τους πολιτικούς, τους τεχνοκράτες και τους στρατηγούς - πρέπει να διατυπωθεί πιο έντονα. Αποδεχόμαστε ότι ο καπιταλισμός μπορεί και θα «λύσει» τις πλανητικές κρίσεις μέσω τεχνο-διορθώσεων και μεταβάσεων που θα καθοδηγούνται από τα πάνω; Ή συμπεραίνουμε ότι ο οικονομικός κινητήρας της συσσώρευσης του κεφαλαίου είναι ένας πλανητοκτόνος που δεν μπορούμε να ελέγξουμε και γι' αυτό πρέπει να τον κλείσουμε;⁸ Γιατί να μπαίνουμε στον κόπο να θέσουμε το ερώτημα με αυτόν τον τρόπο, αν η επανάσταση δεν είναι στα χαρτιά; Πράγματι, αυτό είναι το κρίσιμο σημείο, όπως το βλέπουμε από τα κάτω: είναι καλύτερο να φανταστούμε, να αρθρώσουμε και να προωθήσουμε ένα επαρκές όραμα και πρόγραμμα, ακόμη και αν αυτά είναι ανείπωτα ριζοσπαστικά με τα σημερινά μέτρα, ή πρέπει να δεχτούμε την ήττα ως μόνιμη κατάσταση, να «βάλουμε σε παρένθεση» το ζήτημα του καπιταλισμού και να περιοριστούμε στη

7 Για τις επικίνδυνες τρέλες της γεωμηχανικής, βλέπε Clive Hamilton, *Earthmasters: The Dawn of the Age of Climate Engineering* (Νιού Χέιβεν: Yale University Press, 2013)- και Frank Biermann, Jeroen Ooman, Aarti Gupta, et al., "Solar Geoengineering: WIREs Climate Change, 17 Ιανουαρίου 2022, σε απευθείας σύνδεση: <https://wires.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/wcc.754> .

8 Joel Kovel, *The Enemy of Nature: The End of Capitalism or the End of the World* (Λονδίνο: Zed; and Halifax: Fernwood, 2007).

μετριοπαθή πολιτική του εφικτού;⁹ Γιατί πρέπει να εμπιστευτούμε εκείνους των οποίων προτεραιότητα δεν είναι η διατήρηση της ζωής σε όλη τη βιολογική και πολιτισμική της ποικιλομορφία, αλλά απλώς η υπεράσπιση της δικής τους εξουσίας και των προνομίων τους; Αλλά αυτά τα ερωτήματα, όσο σωστά και αν είναι, μπορούν να τεθούν μόνο από τον Βορρά, όπου ο εκσυγχρονισμός επιτεύχθηκε προ πολλού με τις αρπαγές γης, τη γενοκτονία και τη δουλεμπορική εργασία στις αποικίες - και τώρα συντηρείται στις πλάτες του Νότου. Στον ίδιο τον Νότο, οι πλανητικές κρίσεις αντιμετωπίζονται ήδη άμεσα ως πρόβλημα επιβίωσης.

Ο αγώνας για κλιματική δικαιοσύνη, λοιπόν, πρέπει να είναι κεντρικός σε μια αριστερή πλανητική πολιτική. Όπως έχουν δείξει ξεχωριστά το Κόκκινο Έθνος, ο Nicholas Beuret και ο Max Ajl, όλες οι σοσιαλδημοκρατικές εκδοχές της Πράσινης Νέας Συμφωνίας που αποδέχονται το πλαίσιο του καπιταλισμού αποτελούν δέσμευση για τη συνέχιση του ιμπεριαλισμού.¹⁰ Όποιες κοινωνικές αναδιανομές και αν προτείνουν, αναδιανέμονται από ένα εξαγόμενο παγκόσμιο πλεόνασμα που ρέει κατά συντριπτική πλειοψηφία από τον Νότο προς τον Βορρά. Και όλα τα κρίσιμα ορυκτά και οι πόροι που απαιτούνται για τη μετάβαση σε μια υποδομή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, δημόσιες μεταφορές που λειτουργούν με μπαταρίες και

9 "Το ζήτημα του καπιταλισμού -ακριβώς επειδή το ίδιο το σύστημα θέτει (αγωνιά) για άλλη μια φορά το ζήτημα, και επομένως το πραγματικό του μέγεθος αναδύεται πίσω από το σκιώδες παιχνίδι των κομμάτων- πρέπει να τεθεί σε παρένθεση. Δεν μπορεί να γίνει πολιτικό. Η Αριστερά πρέπει να στρέψει την προσοχή της σε αυτό που μπορεί να γίνει». T.J. Clark, «For a Left with No Future», *New Left Review* 74 (Μάρτιος/Απρίλιος 2012), σ. 55- αναδημοσιεύεται με τροποποιήσεις στο *Heaven on Earth: Painting and the Life to Come* (Λονδίνο: Thames & Hudson, 2018), σ. 239. Ενώ παίρνω στα σοβαρά τα επιχειρήματα του Clark σε αυτό το εντυπωσιακό δοκίμιο, και εκτιμώ ιδιαίτερα την αμφισβήτησή του στα συγκαταβατικά μοντερνιστικά δόγματα, δεν μπορώ να συμφωνήσω με το συμπέρασμά του, ότι μια μετριοπαθής πολιτική των μικρών βημάτων είναι η μόνη επιλογή που απομένει στην Αριστερά.

10 The Red Nation, *The Red Deal*, σε τρία μέρη, 2020, σε απευθείας σύνδεση: <https://therednation.org/> - Nicholas Beuret, "A Green New Deal Between Whom and For What?" *Viewpoint Magazine*, 24 Οκτωβρίου 2019. Online: <https://viewpointmag.com/2019/10/24/green-new-deal-for-what/>; και Max Ajl, *A People's Green New Deal* (Λονδίνο: Pluto Press, 2021). Βλέπε επίσης- Γιώργος Σωτηρόπουλος, *A Materialist Theory of Justice: The One, the Many, the Not Yet* (Λονδίνο: Rowman & Littlefield, 2019).

ούτω καθεξής συνεπάγονται μια μαζική εντατικοποίηση της εξόρυξης στο Νότο. Τα σοσιαλδημοκρατικά GND είναι επομένως αναγκαστικά μορφές «κλιματικού ιμπεριαλισμού», όπως σωστά τα αποκαλεί ο Beuret.

Η Νέα Συμφωνία της δεκαετίας του 1930 θέσπισε μια μεγάλη αύξηση των κοινωνικών δικαιωμάτων και ενισχύσεων στις ΗΠΑ, αλλά μόνο επειδή η προσπάθεια οικοδόμησης του σοσιαλισμού στη Σοβιετική Ένωση αποτελούσε μια ισχυρή πρόκληση για την καπιταλιστική ηγεμονία. Το κεφάλαιο έκανε συμφωνίες για να συγκρατήσει την εξάπλωση του επαναστατικού παραδείγματος. Τώρα που αυτή η πρόκληση έχει εξαλειφθεί, μόνο η οργάνωση μιας άλλης εναλλακτικής αντίρροπης δύναμης που θα ήταν συγκριτικά επιτακτική θα μπορούσε να αλλάξει τον σημερινό ζοφερό συσχετισμό δυνάμεων αρκετά ώστε να καταστεί και πάλι δυνατή μια σοσιαλδημοκρατική εκδοχή του καπιταλισμού.

Αλλά η ιστορία έχει δείξει ότι τέτοιες εκδοχές δεν είναι ούτως ή άλλως μόνιμες: όπου έχουν κερδίσει έδαφος, δέχτηκαν αμέσως επίθεση. Αν οι καπιταλιστικές σχέσεις μείνουν ανέγγιχτες, η ανατροπή είναι απλώς θέμα χρόνου - και χρόνο δεν έχει κανείς. Είναι αυταπάτη να ελπίζει κανείς ότι αυτού του είδους η Πράσινη Νέα Συμφωνία προσφέρει μια «λύση» στην πλανητική κρίση. Η Αριστερά, αν ανασυνταχθεί, πρέπει να προσφέρει κάτι πιο αποφασιστικό. Μία «λαϊκή» ή οικοσοσιαλιστική Πράσινη Νέα Συμφωνία θα έπρεπε, όπως υποστηρίζει ο Ajl, να αντιμετωπίσει αυτό το πρόβλημα και να είναι αποφασιστικά διεθνιστική- θα στόχευε στην αποστρατιωτικοποίηση ιμπεριαλιστικών κρατών όπως οι ΗΠΑ, που λειτουργούν ως εκτελεστές του σημερινού συστήματος. Ταυτόχρονα, μια επαρκώς ριζοσπαστική Πράσινη Νέα Συμφωνία θα επεδίωκε την αναδιοργάνωση του βασικού μεταβολισμού με τον πλανήτη, ξεκινώντας από την απανθρακοποίηση και την παραγωγή τροφίμων. Θα στόχευε στη μετατροπή των καπιταλιστικών μονοκαλλιεργειών σε ανθεκτικές και βιώσιμες μορφές τοπικής αγροοικολογίας, μέσω αγροτικών εδαφικών μεταρρυθμίσεων που θα από-περιφράζον (de-enclose) και θα επιστρέφουν τα κλεμμένα εδάφη σε μορφές κοινοτικής γαιοκτησίας - αυτό ακριβώς για το οποίο αγωνίζονται εδώ και καιρό η La Via Campesina, η Navdanya, το Movimento dos Trabalhadores Rurais Sem Terra (MST, το Κίνημα των ακτημόνων εργατών) και άλλα αγροτικά κινήματα ιθαγενών

μικροκαλλιεργητών. Ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι σαφώς ασύμβατο με τον κόσμο του κεφαλαίου, αλλά αυτή ακριβώς είναι η δύναμη και η ελκυστικότητά του.

Οι σοσιαλδημοκρατικές Πράσινες Νέες Συμφωνίες έχουν πλέον ως επί το πλείστον καταληφθεί και ξαναγραφτεί από την καπιταλιστική τάξη, ή απλά καταργηθεί. Όλα τα ίχνη αντιιμπεριαλισμού έχουν διαγραφεί και οι περισσότερες προτάσεις για την αποκατάσταση των κοινωνικών δικαιωμάτων και της προστασίας έχουν περικοπεί σημαντικά. Αυτό σημαίνει ότι οι ανταγωνισμοί που αναφέρθηκαν παραπάνω - το ρήγμα μεταξύ καπιταλιστικών και πλανητικών επιταγών και ο ταξικός ανταγωνισμός που φέρνει στο φως η αυξανόμενη ανισότητα - θα επιτραπεί να ενταθούν. Η καπιταλιστική τάξη γνωρίζει βεβαίως πολύ καλά ότι οι πλανητικές κρίσεις (κλιματικό χάος, εξαφάνιση ειδών, τοξικοποίηση και πανδημίες) συνιστούν από κοινού μια «μη τετριμμένη απειλή» για την ανθρώπινη επιβίωση. Αλλά ο πλούτος και η δύναμή τους τους προστατεύουν σε μεγάλο βαθμό από την άμεση έκθεση στους βραχυπρόθεσμους κινδύνους και τις επιπτώσεις, και μπορούν να στοιχηματίσουν στην αναμονή για να δουν αν τα θεωρητικά και φανταστικά σχέδια γεωμηχανικής θα καρποφορήσουν πραγματικά. Όποια και αν είναι η μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη τύχη του ανθρώπινου είδους, η καπιταλιστική τάξη βλέπει σίγουρα τις κοινωνικές επιπτώσεις των πλανητικών κρίσεων ως υπαρξιακή απειλή για την ίδια. Με άλλα λόγια, εφόσον αρνούνται να δουν το κλιματικό χάος ως το όριο μιας κοινωνίας που βασίζεται στην οικονομική λογική της συσσώρευσης, η καπιταλιστική τάξη σε κάθε έθνος θα αναγκαστεί να το δει ως πρόβλημα κοινωνικού ελέγχου και ασφάλειας. Στην πραγματικότητα, όποιες κι αν είναι οι συγκρούσεις συμφερόντων μεταξύ των τμημάτων της καπιταλιστικής τάξης [για παράδειγμα, μεταξύ των Κολοσσών της Τεχνολογίας (Big Tech) και των Κολοσσών του Πετρελαίου (Big Oil)], φαίνεται να υπάρχει σταθερή συμφωνία σε αυτό το σημείο.

Η τάση να εκλαμβάνονται όλα τα κοινωνικά προβλήματα ως προβλήματα ασφαλείας ήταν ήδη αξιοσημείωτη ως παρενέργεια της μακράς νεοφιλελεύθερης καπιταλιστικής ταξικής επίθεσης: η βραχυπρόθεσμη λύση στις εξεγέρσεις κατά της λιτότητας και των περιφράξεων (anti-enclosure) ήταν η βίαιη στρατιωτικοποιημένη αστυνόμευση και η φασιστική διολίσθηση. Τώρα που η εμβάθυνση

των πλανητικών κρίσεων δεν μπορεί πλέον να αναβληθεί, η προσέγγιση της ασφάλειας στα βόρεια κράτη έχει επικεντρωθεί στο να εμποδίσει την άφιξη των δεκάδων εκατομμυρίων ανθρώπων που θα εκτοπιστούν από τις καταστροφικές επιπτώσεις. Αυτοί είναι στη συντριπτική τους πλειοψηφία άνθρωποι που ζουν σε φτωχές και ευάλωτες περιοχές του Νότου, πολλοί από αυτούς από χώρες και περιοχές που έχουν καταστραφεί από τον κύκλο των ιμπεριαλιστικών πολέμων μετά το 2001. Για να μπορέσουν τα κράτη να εφαρμόσουν τα σχέδια προσαρμογής για την ασφάλεια και τον έλεγχο, απαιτείται μια κατάλληλη πολιτική. Είδαμε σε τι συνίσταται αυτή η πολιτική: σε μια ρατσιστική πολιτική του φόβου και σε αυτό που ο Christian Parenti έχει αποκαλέσει «πολιτική της ένοπλης σωσίβιας λέμβου» ή με άλλα λόγια «απάντηση στην κλιματική αλλαγή με τον εξοπλισμό, τον αποκλεισμό, τη λήθη, την καταστολή, την αστυνόμευση και τη δολοφονία». ¹¹

Όλοι στην Ελλάδα έχουν δει πώς λειτουργεί αυτό, από τις άθλιες σκηνές και τα τείχη στα σύνορα μέχρι τις παράνομες επαναπροωθήσεις στη θάλασσα και τα νέα στρατόπεδα συγκέντρωσης με συρματοπλέγματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Οι ντροπιαστικές σκηνές στα σύνορα ΗΠΑ-Μεξικού και στις θάλασσες της Μεσογείου, σε καταυλισμούς στα ανοικτά της Αυστραλίας και στα χειμερινά δάση της Λευκορωσίας και της Πολωνίας, για να αναφέρουμε μόνο μερικές, έχουν γίνει συνηθισμένες και δεν ενοχλούν πλέον μεγάλα τμήματα των εκλογικών τμημάτων του Βορρά. Ούτε καν οι εικόνες παιδιών σε κλουβιά ή έφιππων των Texas Rangers που μαστιγώνουν Αϊτινούς πρόσφυγες στο Ρίο Γκράντε δεν οδηγούν στην παραίτηση γραφειοκρατών ασφαλείας ή στην πτώση κυβερνήσεων. Συνοψίζοντας: η άρνηση να αντιμετωπιστούν οι πραγματικές κοινωνικές αιτίες των πλανητικών κρίσεων (ο καπιταλισμός, εν ολίγοις) οδηγεί σε αύξηση της κρατικής βίας και

11 Christian Parenti, *Tropic of Chaos: Climate Change and the New Geographies of Violence* (Νέα Υόρκη: Nation Books, 2011), σ. 11. Βλ. επίσης Mike Davis, «Who Will Build the Ark», *New Left Review* 61 (Ιανουάριος/Φεβρουάριος 2010): 29-46, Andreas Malm and the Zetkin Collective, *White Skin, Black Fuel: On the Danger of Fossil Fascism* (Λονδίνο: Verso, 2021)- και Todd Miller, *Storming the Wall: Climate Change, Migration and Homeland Security* (Σαν Φρανσίσκο: City Lights, 2017). Για μια ζωντανή μυθιστορηματική απεικόνιση της ένοπλης σωσίβιας λέμβου στην πλήρως ανεπτυγμένη της μορφή, βλέπε John Lanchester, *The Wall* (Λονδίνο: Faber & Faber, 2019).

της τρομοκρατίας και ενισχύει τα φασιστικά κοινωνικά κινήματα. Η εγγενής διολίσθηση του κλιματικού ιμπεριαλισμού είναι προς τον κλιματικό φασισμό.

Η προστασία μας είναι η αμοιβαιότητά μας.
Peter Linebaugh, Σταμάτα, κλέφτη!

Leftwing Prepping (Αριστερός προετοιμασμός)

Καθώς ο πλανήτης λιώνει, οι κοινωνικές και πολιτικές αντιθέσεις εντείνονται. Ο Βορράς και ο Νότος, η βία της Δεξιάς αυξάνεται σταθερά, συχνά με την έγκριση του κράτους στη σκηνή ή στο παρασκήνιο. Στον αυτοαποκαλούμενο Οίκο της Ελευθερίας, τέσσερα χρόνια υπό τον Trump έχουν καθιερώσει για τα καλά τι σημαίνει το «να κάνουμε την Αμερική ξανά μεγάλη»: Ναζιστικοί χαιρετισμοί και πορείες υπό το φως πυρσών επιστρέφουν κοινή θέα, δρόμοι που κυριαρχούνται από δεξιές λέσχες μάχης, φορτηγά με τουφέκια εφόδου και σημαίες μάχης της Συνομοσπονδίας, και τρομοκρατικές ομάδες λευκής υπεροχής που κραυγάζουν ανοιχτά για φυλετικό πόλεμο. Στις 6 Ιανουαρίου 2020, ένας όχλος εισέβαλε λιντσάροντας στις αίθουσες του Καπιτωλίου των ΗΠΑ, ενώ ένα αποτυχημένο πραξικόπημα εξαπολύθηκε από το Προεδρικό Υπνοδωμάτιο. Ένα μήνα αργότερα, τρεις λευκοί άνδρες στη Τζόρτζια κυνήγησαν και δολοφόνησαν τον Ahmaud Arbery, έναν μαύρο που τόλμησε να κάνει τζόκινγκ στη γειτονιά τους. Τον Μάιο, το γόνατο στο λαιμό του George Floyd στη Μινεάπολη. Καθώς η πανδημία χτυπούσε, αποκαλύπτοντας τα θανάσιμα κενά του νεοφιλελεύθερου συστήματος υγείας και το αντανακλαστικό του κεφαλαίου να θυσιάζει τους λεγόμενους εργαζόμενους πρώτης γραμμής, η μισή χώρα ξέσπασε σε οργή για τις συνεχιζόμενες αστυνομικές δολοφονίες έγχρωμων - η άλλη μισή έβγαλε τα όπλα της. Στη συνέχεια, ο έφηβος υπερασπιστής της «ιδιοκτησίας» της Κενόσα που πυροβόλησε τρεις ανθρώπους, σκοτώνοντας δύο - και αργότερα κρίθηκε αθώος και

αποθεώθηκε ως ήρωας. Ενώ αυτά τα θεάματα έχουν καταπλήξει τον κόσμο, η αθέατη βία, βόρεια και νότια, δεν είναι λιγότερο ανησυχητική: η έξαρση της ενδοοικογενειακής κακοποίησης και των δολοφονιών κατά τη διάρκεια της πανδημίας, η γυναικοκτονία και η βία κατά των γυναικών, η δολοφονία των τρανσέξουαλ.

Το 2020 ήταν επίσης η πιο θανατηφόρα χρονιά που έχει καταγραφεί για τους υπερασπιστές της γης και του περιβάλλοντος - κατά μέσο όρο, από το 2016¹² τέσσερις σκοτωμοί ανά εβδομάδα. Λαμβάνοντας υπόψη την αύξηση και την κανονικοποίηση αυτής της βίας που σχετίζεται με την πλανητική πολιτική, θα πρέπει να πούμε ότι σήμερα οι υπερασπιστές του νερού και της γης, οι ηγέτες των ιθαγενών, οι μαχητικοί αντιφασίστες και οι κριτικοί δημοσιογράφοι δολοφονούνται συστηματικά. Οι δολοφόνοι τους ποικίλουν - άλλοι είναι αστυνομικοί, άλλοι βετεράνοι, οι περισσότεροι μισθοφόροι του κεφαλαίου - αλλά όλοι είναι πράκτορες και στρατιώτες της Δεξιάς. Πίσω τους βρίσκονται οι πολυεθνικές εταιρείες εξόρυξης: οι Big Oil, Big Ag και, μέσω των εξορύξεων, η Big Tech.¹³ Και παίρνουν τα κέρδη τους οι κρυφοί έμποροι του Λονδίνου και της Γενεύης. Ούτε υπάρχει μεγάλη αμφιβολία, για τους δομικούς λόγους που ήδη συζητήθηκαν, ότι αυτή η βία κατά της Αριστεράς θα αυξηθεί περισσότερο τα επόμενα χρόνια.

Πώς θα μπορούσε η Αριστερά να προετοιμαστεί για αυτή τη βία, στο πλαίσιο της πλανητικής κατάρρευσης; Πώς προετοιμάζεται η Δεξιά; Το 2018, το Oxford English Dictionary πρόσθεσε την ακόλουθη διευκρίνιση στον ορισμό του «grerper» (προετοιμαστή): «ένα άτομο που προβλέπει μια καταστροφική συμφορά ή έκτακτη

12 Τα στοιχεία για το 2021 δεν έχουν ακόμη συγκεντρωθεί. Βλέπε Jonathan Watts, «Murders of Environmental and Land Defenders Hit Record High», *The Guardian*, 12 Σεπτεμβρίου 2021, στο διαδίκτυο: <https://www.theguardian.com/environment/2021/sep/13/murders-environment-land-defenders-record-high>.

13 «Οι αγροτικές επιχειρήσεις, το πετρέλαιο, το φυσικό αέριο και τα ορυχεία είναι σταθερά οι μεγαλύτεροι μοχλοί των επιθέσεων κατά των υπερασπιστών της γης και του περιβάλλοντος - και είναι επίσης οι βιομηχανίες που μας ωθούν περισσότερο στην ανεξέλεγκτη κλιματική αλλαγή μέσω της αποψίλωσης των δασών και της αύξησης των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα». Global Witness, Δελτίο Τύπου, 29 Ιουλίου 2020: <https://www.globalwitness.org/en/press-releases/global-witness-records-the-highest-number-of-land-and-environmental-activists-murdered-in-one-year-with-the-link-to-accelerating-climate-change-of-increasing-concern/>.

ανάγκη που συμβαίνει σε τοπική ή παγκόσμια κλίμακα και προετοιμάζεται ενεργά γι' αυτήν, συνήθως μαθαίνοντας δεξιότητες επιβίωσης, προετοιμάζοντας τον εαυτό του ώστε να γίνει αυτάρκης και αποθηκεύοντας τρόφιμα, πυρομαχικά και άλλες προμήθειες».¹⁴ Ο Δεξιός προετοιμασμός έχει πλέον εδραιωθεί στο πολιτιστικό φαντασιακό: οι δεξιοί προετοιμαστές συσσωρεύουν τουφέκια εφόδου και τροφή που αποξηραίνεται με κατάψυξη και μελετούν τον Bear Grylls καθώς επιβιώνουν σε απαιτητικά τοπία. Ενώ η προληπτική παρόρμηση είναι εύκολο να διακωμωδηθεί, προφανώς περιέχει κάτι περισσότερο από έναν μικρό πυρήνα αλήθειας: η κατάσταση της ζωής επιδεινώνεται και οι ανταγωνισμοί εντείνονται.

Το δίκτυο, οι ενεργειακές ροές και οι αλυσίδες εφοδιασμού που δίνουν κίνηση στη νεωτερικότητα και τους ψηφιακούς αιθέρες της είναι υποδομές και όχι δοσμένα της φύσης. Όλο αυτό το χάος δεν είναι πιθανό να αποτύχει με ένα ξαφνικό γεγονός. Η κατάρρευση του Δικτύου θα είναι μια αργή, αλματώδης διαδικασία τοπικών βλαβών και διακοπών όλο και μεγαλύτερης διάρκειας, ζημιών από καταιγίδες και αμέλεια που όλο και περισσότερο δεν θα επιδέχονται επισκευής και δεν θα επανέρχονται σε πλήρη ταχύτητα και ισχύ. Στον Βορρά, στο καταναλωτικό άκρο, όλες αυτές οι συσκευές και τα οχήματα που έχουν κερδοφόρα σχεδιαστεί με ενσωματωμένη ευθραυστότητα και παλαίωση και φραγμούς για να εμποδίζουν την επισκευή - με «κυκλώματα και μηχανισμούς που αντιστέκονται ενεργά στην επισκευή»¹⁵ - θα αποτυγχάνουν ένα προς ένα να ενεργοποιηθούν ξανά, αλλά μια μέρα η αγορά ενός ανταλλακτικού θα είναι πολύ ακριβή ή με άλλο τρόπο δεν θα είναι πλέον δυνατή. Τα συλλογικά σχέδια και οι δεξιότητες για μια τοπική ζωή εκτός δικτύου έχουν αποτελέσει αντικείμενο φαντασίας εδώ και πολλές δεκαετίες. Η Lauren Olamina, η σοφή αριστερή προετοιμάστρια των *Παραβολών* της Octavia E. Butler, ξεκινά από εκεί που θα μπορούσε να ξεκινήσει ο καθένας μας: συλλέγοντας βιβλία, εργαλεία, δεξιότητες και στη συνέχεια εξασκώντας τα. «Συνειδητοποιώ ότι δεν ξέρω πολλά», λέει στη φίλη της Joanne. «Κανείς μας δεν ξέρει πολλά. Αλλά όλοι

14 *Oxford English Dictionary*, “New Words Notes for 2018,” στο διαδίκτυο: <https://public.oed.com/blog/new-words-notes-september-2018/>.

15 Harun Siljac, “Opening this Article Voids Warranty,” *Science for the People*, vol. 24, no. 2 (2021), στο διαδίκτυο: <https://magazine.scienceforthepeople.org/vol24-2-dont-be-evil/opening-this-article-voids-warranty/>.

μπορούμε να μάθουμε περισσότερα. Μετά μπορούμε να διδάξουμε ο ένας τον άλλον. Μπορούμε να σταματήσουμε να αρνούμαστε την πραγματικότητα ή να ελπίζουμε ότι θα εξαφανιστεί ως δια μαγείας». ¹⁶ Για όποιον αμφιβάλλει ότι όλα θα πάνε καλά και λίγο-πολύ όπως είναι τώρα, η επανεκπαίδευση και η ανταλλαγή δεξιοτήτων είναι η διασφάλιση των κοινοτιστών (commoners).

Ανη Αριστερά αποτελείται από όλους εκείνους που μοιράζονται μια «ριζική αντίθεση στον καπιταλισμό», στον Βορρά αυτή η αντίθεση ήταν για μεγάλο χρονικό διάστημα περισσότερο μια δομή συναισθημάτων παρά μια οργανωμένη πρακτική. Οι παλιές μαζικές οργανώσεις, εκκενωμένες από τη βάση τους, έχουν καταρρεύσει και ως επί το πλείστον έχουν εξαφανιστεί - ή με λίγες εξαιρέσεις επιμένουν σε βαθιά διεφθαρμένες μορφές. Οι νέες - Black Lives Matter, La Via Campesina, Extinction Rebellion, η νέα Tricontinental, η Προοδευτική Διεθνής - φαίνονται πιο αποτελεσματικές ως όργανα εκπαίδευσης. Κανένα από αυτά δεν οργανώνεται για να καταλύσει ή να καταλάβει το καπιταλιστικό κράτος, το οποίο στον ιμπεριαλιστικό Βορρά φυλάσσεται από πρωτοφανείς εξουσίες επιτήρησης, καταστολής και τρομοκρατίας. Η θεωρία και η πρακτική της διπλής εξουσίας συζητείται μια στο τόσο, αλλά όχι με τη διαρκή εστίαση που απαιτείται. Οι διαμαρτυρίες, οι προσωρινές καταλήψεις και οι εξεγέρσεις φουντώνουν δυναμικά εδώ και χρόνια, αλλά μέχρι στιγμής έχουν μόνο ενοχλήσει παρά διαταράξει βαθιά ή αμφισβητήσει τη συγκέντρωση της καπιταλιστικής εξουσίας. Στον Νότο, ωστόσο, τέτοιες εξεγέρσεις έχουν μερικές φορές πετύχει θαύματα: δεξιά πραξικοπήματα που αποκρούστηκαν ή ανατράπηκαν στη Βολιβία, την Ονδούρα και, μετά από μισό αιώνα, επιτέλους στη Χιλή, το αρχικό πεδίο δοκιμών της νεοφιλελεύθερης καπιταλιστικής επίθεσης. Στον Βορρά, μερικές δράσεις τα τελευταία χρόνια ήταν αληθινά κατορθώματα οργάνωσης και δέσμευσης που άγγιξαν την πλανητική φαντασία: το Occupy, τα κινήματα των πλατειών, οι κατασκηνώσεις ενάντια στον αγωγό DAPL στο Standing Rock, παρά την έξωση τους, και η ZAD στη Γαλλία, η οποία κατάφερε να αποτρέψει ένα νέο αεροδρόμιο. Οι αυτόνομες περιοχές της Ροζάβα, οι Ζαπατίστας στην Τσιάπας και η επί μακρόν πολιορκημένη επανάσταση στην Κούβα

16 Octavia E. Butler, *Parable of the Sower* (1993), (Νέα Υόρκη: Grand Central Station, 2000), p. 58. Δείτε επίσης το σοκαριστικό *Parable of the Talents* (1998).

επιμένουν, ως φάροι της Αριστεράς. Αλλά πρέπει να ειπωθεί ξανά ότι η μόνη σοβαρή απειλή για τον καπιταλισμό αυτή τη στιγμή είναι η μη γραμμική μανία του ίδιου του πλανήτη.

Εκτός από την αντίθεσή της στον καπιταλισμό, όσο κι αν αυτή η αντίθεση βρίσκει την πρακτική της και τους τρόπους ζωής της, η Αριστερά αντιλαμβάνεται τον εαυτό της ως υποκινούμενη από ένα σύνολο αξιών που δεν συμμερίζεται η Δεξιά: κοινωνική δικαιοσύνη, αλληλεγγύη με τους καταπιεσμένους και τους εκμεταλλεζόμενους που αγωνίζονται, κοινωνική, έμφυλη και φυλετική ισότητα, προσδοκία για κοινωνική πρόοδο, επανόρθωση και συμφιλίωση. Αυτές οι αξίες είναι *potentia* και υλική δύναμη: εμψυχώνουν τους κόσμους της Αριστεράς και μεταμορφώνουν την πραγματικότητα όταν βιώνονται και πραγματώνονται. Το ανθρώπινο κομμάτι της γης σήμερα μοιάζει να σχίζεται περίπου στα δύο: το μισό που είναι η Αριστερά, οργανωμένη ή μη, και το άλλο, που αποτελείται από τη μικροσκοπική καπιταλιστική τάξη των αυτοαποκαλούμενων κορυφαίων αρπακτικών και όσων άλλων ταυτίζονται μαζί της. Το σύνορο μεταξύ αυτών των αντίθετων κόσμων είναι μια σκληρή γραμμή - που όμως είναι πορώδης. Όχι πορώδης με τον τρόπο που κάποιοι άνθρωποι έχουν αυταπατηθεί να πιστεύουν σήμερα - όχι συγχωνευμένη σε σημείο ασάφειας και αδιαφορίας. Είναι πορώδης, επειδή υπάρχει πάντα η δυνατότητα να περάσει κανείς από τον έναν στον άλλο: να ξεμάθει τον έναν κόσμο και, αντιστρέφοντας όλες τις αξίες, να ενταχθεί στον άλλο. Όσοι καταπιεσμένοι και εκμεταλλεζόμενοι υποφέρουν τώρα από την ασθένεια της συμπάθειας για τους νικητές της ιστορίας δεν είναι καταδικασμένοι να μείνουν για πάντα κολλημένοι στα στρατόπεδα της Δεξιάς, λες και οι άνθρωποι δεν μπορούν να αλλάξουν ή να μάθουν από την εμπειρία. Εφόσον οι άνθρωποι αυτοί ανήκουν στην Αριστερά λόγω της κοινωνικής και υλικής τους θέσης και μπορούν δυνητικά να ξαναβρούν το δρόμο τους προς αυτήν ή να βρεθούν σε αυτήν για πρώτη φορά, μια αριστερή πολιτική θα πρέπει οπωσδήποτε να απευθύνεται σε αυτούς. Σε ποιον άλλον ανήκει η δύναμη να αλλάξει την ισορροπία των κοινωνικών δυνάμεων;

Ωστόσο, μετά το Ολόκαινο, καθώς ο πλανήτης ψήνεται, οι παλιές αριστερές αξίες δεν αρκούν. Αυτές οι αξίες είναι αληθινές, αλλά η αλήθεια τους είναι μερική, ανθρωποκεντρική και κρυφά πολύ νεωτερική. Η «πέραν -του- ανθρώπου» μήτρα, για να δανειστώ

την υπέροχη φράση του David Abrams, λείπει.¹⁷ Επειδή, για τους λόγους που ήδη αναφέρθηκαν, η αναδιοργάνωση του ανθρώπινου μεταβολισμού με τον πλανήτη εξαρτάται από τον μετασχηματισμό της ανθρώπινης σχέσης με τη φύση, αυτή η νέα σχέση πρέπει να εκφραστεί σε νέες αξίες και δομές συναισθημάτων. Η αριστερή αμοιβαιότητα πρέπει να γίνει κάτι παραπάνω από ανθρώπινη: η φροντίδα, η προσοχή και η αλληλεγγύη πρέπει να επεκταθούν στις άλλες μορφές ζωής, οι οποίες δεν καταπιέζονται και απειλούνται από την καπιταλιστική νεωτερικότητα λιγότερο από εμάς. Η αμοιβαιότητα που χρειαζόμαστε τώρα είναι μια διευρυμένη υποχρέωση να επιδιώκουμε την ευημερία όλων, με οικολογικούς και πλανητικούς, και όχι απλώς ανθρωποκεντρικούς, όρους. Εννοώ κάτι σαν αυτό που ο Marshall Sahlins αποκαλεί «αμοιβαιότητα της ύπαρξης» που χαρακτηρίζει τη συγγένεια (kinship).¹⁸ Ένα πλανητικό όραμα για την Αριστερά πρέπει να αντανακλά αυτή την κρίσιμη επέκταση των αξιών. Η αγροοικολογία και η περμακουλτούρα πληρούν αυτό το κριτήριο: λαμβάνουν πλήρως υπόψη τους τις υποχρεώσεις προς την πέραν-του-ανθρώπου μήτρα κατά την αναδιοργάνωση της παραγωγής τροφής - ένα βασικό στοιχείο της μεταβολικής διεπαφής. Προτείνω τον κοινοτισμό ως μια ονομασία για την πλανητική πρακτική της πέραν-του-ανθρώπου αμοιβαιότητας.

Μπορούμε τώρα να δούμε πιο καθαρά ότι αυτό που διαφοροποιεί την αριστερή από τη δεξιά προετοιμασία είναι πρώτα απ' όλα μια αποφασιστική διαφορά στα κίνητρα. Οι δεξιοί προετοιμαστές επιδιώκουν τη δική τους επιβίωση, με οποιοδήποτε κόστος για τις ζωές των άλλων, και δευτερευόντως επιδιώκουν την επιβίωση των κοινωνικών μορφών που συνεπάγονται την κυριαρχία των άλλων. Εξ ου και η έμφαση στα όπλα. Οι αριστεροί προετοιμαστές θα πρέπει να επιδιώκουν, όχι την απλή επιβίωση, αλλά την επιβίωση των συνθηκών για αμοιβαία, πέραν-του-ανθρώπου άνθηση. Προετοιμασία στην Αριστερά σημαίνει ανάκτηση, διατήρηση και διανομή των γνώσεων και δεξιοτήτων που απαιτούνται για την οικοδόμηση ανθρώπινων

17 David Abrams, *Becoming Animal*: (Νέα Υόρκη: Vintage, 2011), σ. 7. Βλ. επίσης *The Spell of the Sensuous: Perception and Language in a More-Than-Human World* (Νέα Υόρκη: Vintage, 1997), σ. 22: "Είμαστε άνθρωποι μόνο στην επαφή και τη συναναστροφή με ό,τι δεν είναι ανθρώπινο".

18 Βλέπε Marshall Sahlins, *What Kinship Is - And Is Not* (Σικάγο: University of Chicago, 2013), σ. 19-31, 38.

και πέραν-του-ανθρώπου καταφυγίων, χώρων καταφυγής από το κλιματικό χάος, την εξάπλωση των οικολογικών διαταραχών και τη γενική βιοσφαιρική κατάρρευση. Για την αριστερή προετοιμασία, τα όπλα δεν είναι παρά δευτερεύοντα εργαλεία. Οι βασικές δεξιότητες καλλιέργειας, παρατήρησης, φροντίδας και επισκευής θα ήταν το πρωταρχικό οπλοστάσιο του αριστερού προετοιμαστή: γρήγορες, αξιόπιστες σόμπες-πύραυλοι (rocket stoves) και βασική βοτανολογία, εμβολιασμός και καλαμοποίηση, κονσερβοποίηση και ζυθοποιία, υφαντική και κεραμική, μελισσοκομία και ξυλουργική, κουρελόχαρτο και κατασκευές, ιατρική της τάφρου (ditch medicine) και ναυσιπλοΐα, οι τέχνες του εδάφους, το τροφικό δάσος, ο κλίβανος και το σιδηρουργείο, το ναυπηγείο και το πατάρι του ιστιοπλόου, το νηπιαγωγείο, ο αχυρώνας, ο φάρος και η κουζίνα.

Τα Κοινά (The Commons)

Τα παλαιότερα Κοινά ήταν οργανώσεις και πρακτικές για αμοιβαία τοπική άνθηση, ακόμα και υπό τον δάκτυλο των τοπικών γαιοκτημόνων και πριγκίπων. Τα νέα Κοινά εξακολουθούν να είναι κάτι τέτοιο, αλλά με το διευρυμένο στόχο της ανθρώπινης και πέραν-του-ανθρώπου επιβίωσης και ευημερίας όπως αρμόζει στην πιεστική και καθυστερημένη συνειδητοποίηση της εποχικής τήξης του πλανήτη. Αντικείμενο έντονου θεωρητικού προβληματισμού τις τελευταίες δεκαετίες είναι η έννοια των κοινών και η πολιτική αρχή του κοινού που έχουν χαράξει μια ζώνη κοινωνικής πάλης και οικοδόμησης, που δεν είναι ούτε δημόσια ούτε ιδιωτική, ούτε κράτος ούτε καπιταλιστική οικονομία. Η ανανεωμένη σκέψη για τα κοινά γεννήθηκε από αγώνες ενάντια στις νέες περιφράξεις της νεοφιλελεύθερης εποχής και εμπνεύστηκε από τις κοινές πρακτικές των αυτόνομων ζαπατιστικών κοινοτήτων στην

Chiapas.¹⁹ Σήμερα γίνεται αντιληπτή ως μια βασική εννοιολογική τομή στον προσανατολισμό των οραμάτων και των διαδρομών προς μετακαπιταλιστικά μέλλοντα. Τα κοινά σηματοδοτούν επίσης τη ριζική απόδραση από τις παραλυτικές αστοχίες και τις παρακαταθήκες των μοντερνιστικών κρατικών σοσιαλισμών.

Η ανανεωμένη σκέψη για τα κοινά είναι πλουραλιστική και όχι μονοπολιτισμική και έχει ήδη δημιουργήσει τουλάχιστον τρεις διαφορετικές τάσεις. Η παλαιότερη και πιο σεβαστή από αυτές δεν δίστασε να μνημονεύσει την ιστορία της και να τιμήσει τους κοινοτιστές του παρελθόντος. Από την Midnight Notes Collective, τη Silvia Federici, τον Peter Linebaugh και τους ριζοσπαστικούς τεχνοσκεπτικιστές του Retort, μέχρι τον «κοινοποιϊσμό» (commonisation) του Massimo De Angelis και τα πληροφορημένα από τη ZAD, πέραν-του-ανθρώπου κοινά του αγώνα της Isabelle Fremeaux και του Jay Jordan, αυτοί οι κοινοτιστές μοιράστηκαν και εξέφρασαν μια βαθιά εκτίμηση για τους τοπικά θεμελιωμένους συνδέσμους, για τα παραδοσιακά προσανατολισμένα ιδιώματα και για τις εφευρετικές ιδιαιτερότητες του κοινοτισμού από τα κάτω.²⁰ Οι προτάσεις αυτού του δοκιμίου εντάσσονται σε αυτή την τάση.

Οι άλλες δύο τάσεις μου φαίνονται εκδοχές του μοντερνισμού. Το αναμφισβήτητα εμπνευστικό *Commonwealth [Κοινοπολιτεία]* των Michael Hardt και Antonio Negri θα ήθελε να κατανοήσει όλη

19 Midnight Notes Collective, “The New Enclosures,” in *Midnight Oil: Work, Energy, War, 1973-1992* (Μπρούκλιν: Autonomedia, 1992)- και *Auroras of the Zapatistas: Local and Global Struggles in the Fourth World War* (Brooklyn: Autonomedia, 2000).

20 Peter Linebaugh, *The Magna Carta Manifesto* (Μπέρκλεϊ: University of California Press, 2008) και *Stop, Thief! The Commons, Enclosures, and Resistance* (Όκλαντ: PM Press, 2014)- Silvia Federici, *Caliban and the Witch: Women, the Body and Primitive Accumulation* (Μπρούκλιν: Autonomedia, 2004)- Iain Boal, Janferie Stone, Michael Watts και Cal Winslow, επιμέλεια, *West of Eden: Communes and Utopia in Northern California* (Όκλαντ: PM Press, 2012)- Massimo De Angelis, *Omnia Sunt Communia: On the Commons and the Transformation to Postcapitalism* (Λονδίνο: Zed, 2014)- και Isabelle Fremeaux and Jay Jordan, *We Are “Nature” Defending Itself: Entangling Art, Activism and Autonomous Zones* (Λονδίνο: Pluto Press/Journal of Aesthetics and Protest, 2021). Σχετικά με τη ZAD η ταινία του Oliver Ressler, 2017, *Everything’s Coming Together while Everything’s Falling Apart: The ZAD*.

την παραγωγή ως παραγωγή από κοινού, και έτσι να διατηρήσει ζωντανό το σχήμα του Μαρξ για μια μυστικά αυτόματη πρόοδο και δράση μέσα στις δυνάμεις της παραγωγής: ο καπιταλισμός, σύμφωνα με αυτή την άποψη, παράγει ο ίδιος το κοινό και έτσι σκάβει τον ίδιο του τον τάφο.²¹ Η τρίτη τάση εντοπίζεται στην αυστηρή, αν και μάλλον ανάρμοστη, θεωρητικοποίηση του Pierre Dardot και του Christian Laval, οι οποίοι με κλασικά αριστερά αντανακλαστικά, αποποιούνται κάθε αναδρομή και ριζωμένη ιδιαιτερότητα και ζητούν πλήρη δέσμευση στο καθολικό. Για τους Dardot και Laval, το κοινό ως κλιμακούμενη καθολική αρχή που υλοποιείται κατά την επιτέλεση της γίνεται η λέξη-κλειδί που ξεκλειδώνει την «επανάσταση στον εικοστό πρώτο αιώνα».²² Ίσως τα κοινά να είναι μια αρκετά μεγάλη και στιβαρή έννοια για να χωρέσει αυτές τις διαφορές στον προσανατολισμό, τη λεπτομέρεια και τον τόνο. Ο χρόνος θα δείξει.

Ο De Angelis σκιαγράφησε με χρήσιμο τρόπο μια πιθανή πορεία προς τον «μετακαπιταλισμό». Στη θεωρητικοποίησή του, τα κοινά είναι ένα τοπικό κοινωνικό σύστημα που αποτελείται από κοινά αγαθά (αποεμπορευματοποιημένες «αξίες χρήσης για μια πολλαπλότητα»), τους κοινοτιστές που τα παράγουν και τις πρακτικές κοινοτισμού, με τις οποίες το κάνουν. Αυτά τα «συστήματα κοινών» μπορούν να συνδεθούν σε μεγαλύτερης κλίμακας «οικολογίες κοινών», στο πλαίσιο του μετασχηματισμού που αποκαλεί «κοινοποιϊσμό».²³ Η αρχή του «όλα κοινά» για τον De Angelis είναι η διατύπωση ενός κομμουνιστικού ορίζοντα, όπως τον διατύπωσε ελάχιστα ο Μαρξ

21 Michael Hardt and Antonio Negri, *Commonwealth* (Κέμπριτζ, MA: Belknap Press of Harvard University Press, 2009). Οι Hardt και Negri θεωρούνται συνήθως μεταμοντέρνοι και αναμφίβολα θα έδειχναν αποτροπιασμό αν τους θεωρούσαν μοντερνιστές. Εγώ όμως τους καταλογίζω έτσι, με την έννοια που έχω προσδιορίσει: την επένδυση στις δυνάμεις της παραγωγής και της τεχνολογίας ως εγγενώς και αυτόματα (μαγικά) απελευθερωτικές, καθώς και την υποτιθέμενη μη αναστρεψιμότητα μιας έμμεσης αναπτυξιακής αφήγησης.

22 Pierre Dardot and Christian Laval, *Common: On Revolution in the 21st Century* [2014], μτφρ. Matthew Maclellan (Λονδίνο: Bloomsbury Academic, 2019).

23 De Angelis, *Omnia Sunt Communia*, σ. 10-15, 77-117, 273-274. Ο De Angelis περιλαμβάνει επίσης μη εντοπισμένα συστήματα κοινών αγαθών, όπως τα διαδικτυακά δίκτυα ομότιμων που (σ. 101) “καταλαμβάνουν έναν κοινωνικό χώρο και όχι έναν φυσικό τόπο».

στην *Κριτική του Προγράμματος της Γκότα*: «στον καθένα σύμφωνα με τις ανάγκες του και από τον καθένα σύμφωνα με τις δυνατότητές του». ²⁴ Ο De Angelis αναγνωρίζει με ειλικρίνεια ότι οι κοινοτιστές, οι οποίοι λειτουργούν μεταξύ του κράτους και του κεφαλαίου, αλλά εμπλέκονται με αυτά, θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι με τακτικισμό να κάνουν συμφωνίες και με τους δύο, προκειμένου να κρατήσουν ανοιχτές τις αυτόνομες ζώνες των κοινών. ²⁵

Η θεωρητικοποίησή του δεν μου υποδεικνύει ένα σενάριο διπλής εξουσίας, αλλά ένα βασικό κοινωνικό δυναμικό πεδίο τετραπλής εξουσίας. Υπάρχουν τέσσερις διακριτές μορφές οργανωμένης εξουσίας που εμμέσως υπεισέρχονται εδώ: (3) η εργατική τάξη και τα κοινωνικά κινήματα που δημιουργούν αιτήματα και πιέσεις από τα κάτω- και (4) οι οικολογίες των κοινών ή οι δικτυωμένες ενώσεις τοπικών συστημάτων κοινών. Εδώ, λοιπόν, έχουμε ένα προκαταρκτικό περίγραμμα ή πλαίσιο για να σκεφτούμε πιθανές διαδρομές προς το όραμα ενός αγροοικολογικού «πλανήτη των αγρών» ή άλλων οραμάτων ενός κοινού των κοινών. Το τετραπλό πεδίο δυνάμεων είναι το πεδίο δυνάμεων του κοινωνικού μετασχηματισμού: προσδιορίζει τις κοινωνικές δυνάμεις, τους ανταγωνισμούς, τις συγγένειες και τις πιθανές συμμαχίες από και μέσω των οποίων μπορούν να οργανωθούν οι διαδρομές προς άλλα οράματα. Το σχήμα της τετραπλής δύναμης αναγνωρίζει ότι οι ευνοϊκές αλλαγές στον συσχετισμό δυνάμεων μπορούν να επιτευχθούν μόνο μέσω της πάλης, εν τέλει της ταξικής πάλης. Αυτές

24 ό.π., σ. 14-15. Ο «κομμουνισμός» που ο Morris φαντάζεται στο *News from Nowhere*, δείχνει αναμφισβήτητα τον ίδιο ορίζοντα.

25 ό.π., σ. 273-274. «Ο στρατηγικός ορίζοντας επομένως δεν είναι να αποφύγουμε τη σύναψη συμφωνιών, αλλά το πώς να μετατρέψουμε μια δεδομένη συμφωνία στη βάση πάνω στην οποία τα κοινά μπορούν να αναπτύξουν νέες μορφές και να υπερκεράσουν το κεφάλαιο, συμπεριλαμβάνοντας τα ζητήματα και τους ανθρώπους που έχουν αποκλειστεί από αυτό». Ο De Angelis διατυπώνει επίσης το σημαντικό επιχείρημα ότι: «Τα συστήματα δεν εφαρμόζονται, η κυριαρχία τους αναδύεται- και η ανάδειξή τους γίνεται μέσα από τις συναφείς διαδικασίες της κοινωνικής επανάστασης και της πολιτικής επανάστασης, με την πρώτη να δημιουργεί την πηγή από την οποία οι δεύτερες παίρνουν τη δύναμή τους να ενοχλούν το κεφάλαιο, ενώ ταυτόχρονα αναπτύσσουν την αυτονομία τους» (σ. 269).

οι τέσσερις δυνάμεις δεν είναι προς το παρόν ίσες ή οργανωμένες στον ίδιο βαθμό, αλλά αυτό μπορεί να αλλάξει κατά τη διαδικασία του αγώνα ή ως αποτέλεσμα αυτού. Καμία από τις τέσσερις δυνάμεις δεν είναι μονολιθική ή απόλυτα ενοποιημένη- όλες είναι οργανώσεις κοινωνικών σχέσεων που δυνητικά μπορούν να γίνουν εσωτερικά συγκρουσιακές ή να ξεπεράσουν διχαστικές συγκρούσεις συμφερόντων. Η κομματική πολιτική που στοχεύει στην αλλαγή της κρατικής πολιτικής ή, για να το θέσουμε διαφορετικά, στην απελευθέρωση του κράτους από τη σημερινή αιχμαλωσία του από το κεφάλαιο, δεν συγχέεται εδώ με την ολότητα της «πολιτικής». Αυτό το κοινωνικό πεδίο δυνάμεων είναι ενσωματωμένο και αλληλεπιδρά μεταβολικά με το βιοσφαιρικό περιβάλλον και τα πλανητικά βιοφυσικά συστήματα και διαδικασίες. Όπως υποστηρίζεται σε όλες αυτές τις σελίδες, αυτές οι αλληλεπιδράσεις δεν μπορούν να αγνοηθούν: το πλανητικό, ως πηγή των τελικά ελεγχόμενων συστημικών παραμέτρων, αργά ή γρήγορα επηρεάζει το κοινωνικό, όπως κάνει τώρα. Ο κατεργάρας, ο μη γραμμικός, παίζει τελευταίος.

Οι κοινοτιστές ανατρέπουν τις καπιταλιστικές σχέσεις ιδιοκτησίας ανοίγοντας θύλακες και ζώνες απο-εμπορευματοποιημένης παραγωγής και μπορούν να αναδιοργανώσουν τον κοινωνικό μεταβολισμό με τη φύση σε τοπικό επίπεδο, για παράδειγμα, καλλιεργώντας τρόφιμα μέσω επανορθωτικών πρακτικών αγροοικολογίας. Οι κοινές οικολογίες παρέχουν δυνητικά την υλική και μεταβολική βάση για τον κοινωνικό αγώνα ενάντια στο κεφάλαιο. Οι στενές συγγένειες και συσχετίσεις μεταξύ των οικολογιών των κοινών και των εργατικών και κοινωνικών κινημάτων οδηγούν και υποστηρίζουν τον αγώνα για την αποδέσμευση του κράτους από το κεφάλαιο και ανοίγουν δυνατότητες για την απο-περίφραξη, την Επιστροφή της Γης (Land Back) και άλλες ριζοσπαστικές ανατροπές των καπιταλιστικών

σχέσεων ιδιοκτησίας.²⁶ Η στρατηγική, εδώ, θα επικεντρωθεί στην οικοδόμηση συμμαχιών μεταξύ των οικολογιών των κοινών, της εργατικής τάξης και των κοινωνικών κινημάτων και των λαϊκών κομμάτων, και στο συντονισμό των δράσεων των συμμαχικών

26 Πολύ συνοπτικά: το δυναμικό πεδίο της τετραπλής εξουσίας που παίρνω από την ανάγνωση του De Angelis μπορεί να κατανοηθεί ως μια τροποποιητική σύνθετη διαπλοκή της αέναης διπλής εξουσίας που προτείνεται σε ένα ύστερο δοκίμιο του Νίκου Πουλαντζά. Για τον Πουλαντζά, για την οικοδόμηση του δημοκρατικού σοσιαλισμού απαιτείται μια συνεχής εξισορρόπηση των διπλών δυνάμεων. Η δική του εκδοχή της διπλής εξουσίας είναι ήδη μια αναθεώρηση, εμπνευσμένη από την κριτική της Rosa Luxemburg στις αντιδημοκρατικές τάσεις της μπολσεβίκικης πολιτικής, της κλασικής στιγμής της διπλής εξουσίας στην Οκτωβριανή Επανάσταση του 1917, κατά την οποία η καταρρέουσα νομιμότητα και εξουσία του τσαρικού κράτους και της άρχουσας τάξης αντισταθμίζεται και αμφισβητείται από την αυξανόμενη εξουσία των Σοβιέτ. Ο Πουλαντζάς υποστήριξε ότι τα κοινωνικά κινήματα βάσης πρέπει στην πραγματικότητα να διαιωνίζουν μια κατάσταση διπλής εξουσίας, προκειμένου να ελέγχουν τις αυταρχικές τάσεις του καπιταλιστικού κράτους, καθώς αυτό οδηγείται προς τον δημοκρατικό σοσιαλισμό από τα αιτήματα των από κάτω - και πρέπει να συνεχίσουν να το κάνουν καθώς αυτό το κράτος μετασχηματίζεται σε σοσιαλιστικό. «Με τον καιρό, η διπλή εξουσία θα περιλαμβάνει δύο εξουσίες της αριστεράς - μια αριστερή κυβέρνηση και μια δεύτερη εξουσία που θα αποτελείται από λαϊκά όργανα». Πουλαντζάς, «Προς έναν δημοκρατικό σοσιαλισμό» [1978], στο *State, Power, Socialism*, μτφρ. Patrick Camiller (Λονδίνο: Verso, 2000), σ. 264. Για να συνεχίσουμε με τις ιδέες του Πουλαντζά, αν από ένα τετραπλό πεδίο κοινωνικής ισχύος εγκαθιδρυόταν ο οικοσοσιαλισμός και καταργούνταν η καπιταλιστική ταξική εξουσία, τότε οι οικολογίες των κοινών και τα εργατικά και κοινωνικά κινήματα θα μπορούσαν να λειτουργήσουν ως συμμαχικές αντιδυνάμεις σε ένα τριγωνικό πεδίο ισχύος που θα εργαζόταν για να καταστήσει το οικοσοσιαλιστικό κράτος υπόλογο από τα κάτω. Τότε θα ήταν δυνατό να δούμε αν, ή σε ποιο βαθμό, τα μέρη του ίδιου του κράτους θα μπορούσαν να αντικατασταθούν από συστήματα και οικολογίες των κοινών. Αν αυτός ο μετασχηματισμός ήταν επιτυχής, τότε το αποτέλεσμα θα ήταν μια αέναη διπλή εξουσία της Αριστεράς.

αντιεξουσιών.²⁷ Περιττό να πούμε ότι η καπιταλιστική τάξη θα πολεμούσε αδίστακτα για να το αποτρέψει αυτό. Το καθήκον της Αριστεράς είναι να οργανώσει την αντιεξουσία και να την επιβάλλει. Η ευθυγράμμιση της αριστερής πολιτικής και στρατηγικής με τις πλανητικές επιταγές και όχι εναντίον τους, όπως αναγκαστικά επιτάσσουν οι λογικές του κεφαλαίου, εξαπλώνει επωφελείς διαταραχές και αναδιατάξεις μέσα στο κοινωνικό πεδίο δυνάμεων. Μέσα σε αυτή τη διαταραχή και την αναδιάταξη, δρόμοι προς άλλα οράματα της κοινωνίας μπορεί να ανοιχτούν και να υπερασπιστούν.

Στις πρόσφατες συζητήσεις και προβληματισμούς δύο σημαντικές κριτικές επιφυλάξεις για την έννοια των κοινών έχουν καταγραφεί και πρέπει να αναγνωριστούν. Η πρώτη προέρχεται από αυτόχθονες μελετητές και συνοψίζεται από τη Roxanne Dunbar Ortiz: «Τα περισσότερα κείμενα για τα κοινά αναφέρουν ελάχιστα την τύχη των αυτόχθονων πληθυσμών σε σχέση με το αίτημα για κοινή χρήση όλης της γης».²⁸ Πρόκειται για μια αυστηρή προειδοποίηση ενάντια στους πειρασμούς του «τερανουλισμού» που μπορεί να ελλοχεύουν σε εκδοχές των κοινών, ιδίως σε εμφατικά οικουμενιστικές. Αυτός ο πειρασμός είναι επίσης υπαρκτός στο κίνημα της περμακουλτούρας. Οποιοδήποτε σχέδιο κοινοτισμού που απλά εδράζεται στην κλεμμένη γη των ιθαγενών, χωρίς να αναγνωρίζει και να υποστηρίζει τους αγώνες των ιθαγενών για τη γη, θα διαιωνίσει σαφώς τις ζημιές

27 Εντοπίζω την οργανωμένη δραστηριότητα των λαϊκών κομμάτων και όλων των άλλων εκλογικών κομμάτων στο πλαίσιο του γενικού αγώνα για τη διακυβέρνηση του κράτους - και έτσι στο πλαίσιο της εξουσίας του κράτους και όχι της εργατικής τάξης και των κοινωνικών κινήματων. Ένα κόμμα μπορεί να βασίζεται στα κοινωνικά κινήματα ή να συνδέεται με αυτά, αλλά παρ' όλα αυτά να είναι διακριτό από αυτά, ειδικά αν πετύχει να αποκτήσει τη διακυβέρνηση του κράτους.

28 Roxanne Dunbar-Ortiz, *An Indigenous People's History of the United States*, σ. 231. Συνεχίζει, στην ακόλουθη σελίδα: «Από την προοπτική των ιθαγενών, όπως γράφει η Jodi Byrd, «κάθε έννοια των κοινών που μιλά υπέρ και ως ιθαγενής όσο υποστηρίζει τη μετατροπή της ιθαγενούς διακυβέρνησης ή την ενσωμάτωση των αυτόχθονων πληθυσμών σε ένα πλήθος που θα μπορούσε στη συνέχεια να κατοικήσει σε εκείνα τα εδάφη που αφαιρέθηκαν με τη βία από αυτόχθονες πληθυσμούς δεν κάνει τίποτα προκειμένου να διαταράξει τη γενοκτονική και αποικιοκρατική πρόθεση της αρχικής και τώρα επαναλαμβανόμενης ιστορικής διαδικασίας». Η Dunbar-Ortiz εδώ παραθέτει στην Jodi Byrd, *The Transit of Empire: Indigenous Critiques of Colonialism* (Μινεάπολη: University of Minneapolis Press, 2011).

της εποικιστικής-αποικιοκρατίας.²⁹ Αυτό το πρόβλημα μπορεί να διορθωθεί από μια πλανητική πολιτική που θέτει ως προτεραιότητα την Επιστροφή της γής και οραματίζεται μια μετα-καπιταλιστική κοινωνική πολυμορφία που δίνει άπλετο χώρο για την αυτοδιάθεση των ιθαγενών. Οι κόκκινες γραμμές των ιθαγενών, για παράδειγμα αυτές που ορίζονται στην Κόκκινη Συμφωνία του Κόκκινου Έθνους, πρέπει να γίνονται σεβαστές και να υπερασπίζονται από την Αριστερά και τους κοινοτιστές της.³⁰

Ο δεύτερος κρίσιμος προσδιορισμός προέρχεται από την Anna Tsing, η οποία προτείνει την έννοια των «λανθανόντων κοινών» για να παρουσιάσει τις δυσκολίες που προκύπτουν από την προσαρμογή του πέραν-του-ανθρώπου στα ανθρώπινα πολιτικά σχέδια. Τέτοιου είδους διαπλοκές «θα μπορούσαν να κινητοποιηθούν για κοινό σκοπό» και έτσι μπορούν να θεωρηθούν ως λανθάνοντα κοινά.³¹ Στην πραγματικότητα είναι ήδη πανταχού παρόντα, αλλά σπάνια γίνονται αντιληπτά- απαιτούν «πολιτική ακρόαση και συναφείς τέχνες παρατήρησης». Τα λανθάνοντα κοινά «ξεχειλίζουν από δυνατότητες- είναι ασύλληπτα».³² Η ανάπτυξη αυτών των δυνατοτήτων μέσω σχεδίων κοινοχρησίας θα είναι περίπλοκη. Για να αποσαφηνίσει αυτές τις επιπλοκές, η Tsing αναπτύσσει τέσσερις προληπτικές θέσεις.

Στο πρώτο, προειδοποιεί ότι οι πέραν-του-ανθρώπου διαπλοκές δεν θα είναι ποτέ εντελώς συμβιωτικές:

29 Η τηλεοπτική σειρά Stan and Screen Australia 2020 The Commons επιβεβαιώνει ότι αυτός ο τερανολιστικός πειρασμός είναι αρκετά πραγματικός. Η σειρά στην πραγματικότητα δεν έχει καμία σχέση με τα κοινά, απλώς σφετερίζεται τη λέξη σε μια αδέξια προσπάθεια να την δυσφημίσει. Τα λευκά οικογενειακά δράματά του εκτυλίσσονται στο σκηνικό του κλιματικού χάους, της κλιματικής μετανάστευσης και των ζωνοσογόνων ασθενειών στο έθνος των εποίκων-αποικιών της Αυστραλίας στο εγγύς μέλλον. Εκτός από μια φρικτή εκδοχή της πολιτικής της ένοπλης σωσίβιας λέμβου, που συζητήθηκε στο κεφάλαιο 3, παραπάνω, αυτή η σειρά δεν αναγνωρίζει ούτε απεικονίζει πουθενά Αβορίγινες (εκτός από μετανάστες και πρόσφυγες) ή την κλοπή της γης τους. Η νομιμότητα της αυστραλιανής κατοχής απλώς υποτίθεται. Ευχαριστώ τον Jonas Staal που με αφύπνισε ως προς αυτή την παραγωγή της πολιτιστικής βιομηχανίας.

30 The Red Nation, Red Deal, στο διαδίκτυο: <https://therednation.org/>.

31 Tsing, The Mushroom at the End of the World, σ. 135.

32 ό.π., σ. 255.

Τα λανθάνοντα κοινά δεν είναι αποκλειστικοί ανθρώπινοι θύλακες. Το άνοιγμα των κοινών σε άλλα όντα αλλάζει τα πάντα. Μόλις συμπεριλάβουμε τα παράσιτα και τις ασθένειες, δεν μπορούμε να ελπίζουμε σε αρμονία- το λιοντάρι δεν θα ξαπλώσει μαζί με το αρνί. Και οι οργανισμοί δεν τρώνε μόνο ο ένας τον άλλον- δημιουργούν επίσης αποκλίνουσες οικολογίες. Τα λανθάνοντα κοινά είναι εκείνες οι αμοιβαίες και μη ανταγωνιστικές διαπλοκές που βρίσκονται μέσα στο παιχνίδι αυτής της σύγχυσης.³³

Τα πέραν-του-ανθρώπου κοινά, τότε, δεν είναι ούτε μια επιστροφή σε κάποιο φανταστικό παρελθόν τέλειας συμβίωσης και οικολογικής ισορροπίας ούτε ένα απλό άλμα προς τα εμπρός προς την πλήρη πλανητική συμφιλίωση.

Στη δεύτερη θέση, επισημαίνει τι σημαίνει αυτή η επιμονή του ανταγωνισμού μεταξύ των ειδών:

Τα λανθάνοντα κοινά δεν είναι καλά για όλους. Κάθε περίπτωση συνεργασίας δημιουργεί χώρο για κάποιους και αφήνει έξω άλλους. Ολόκληρα είδη χάνουν σε ορισμένες συνεργασίες. Το καλύτερο που μπορούμε να κάνουμε είναι να στοχεύουμε σε «αρκετά καλούς» κόσμους, όπου το «αρκετά καλό» είναι πάντα ατελές και υπό αναθεώρηση.³⁴

Στο τρίτο, σημειώνει ότι αυτή η ανάγκη για συνεχή ανατροφοδότηση και αναθεώρηση είναι δύσκολο να μεταφραστεί σε κανόνες της κοινότητας:

Τα λανθάνοντα κοινά δεν θεσμοθετούνται καλά. Οι προσπάθειες να μετατραπούν τα κοινά σε πολιτική είναι αξιέπαινα γενναίες, αλλά δεν καταφέρνουν να συλλάβουν τον αναβρασμό των λανθανόντων κοινών. Τα λανθάνοντα κοινά κινούνται στα διάκενα του δικαίου- καταλύονται από παραβάσεις, μολύνσεις, απροσεξία -

33 ό.π., η έμφαση είναι της Tsing.

34 ό.π., η έμφαση είναι της Tsing.

και λαθροθηρία.³⁵

Τέλος, συμβουλεύει τους κοινούς πολιτικούς να μην ξεχνούν ότι η κυριαρχία επί της φύσης είναι μια αυταπάτη:

Τα λανθάνοντα κοινά δεν μπορούν να μας λυτρώσουν. Ορισμένοι ριζοσπάστες στοχαστές ελπίζουν ότι η πρόοδος θα μας οδηγήσει σε ένα λυτρωτικό και ουτοπικό κοινό αγαθό. Αντίθετα, τα λανθάνοντα κοινά είναι εδώ και τώρα, μέσα στα προβλήματα. Και οι άνθρωποι δεν έχουν ποτέ τον πλήρη έλεγχο.³⁶

Θεωρώ όλες αυτές τις προειδοποιήσεις ως εξαιρετικές συμβουλές. Δεν με αποθαρρύνουν καθόλου. Τα κοινά θα είναι σαφώς μια διαδικασία εκμάθησης. Αλλά είναι ένα επείγον και αξιόλογο στοίχημα. Καμία πρόοδος ή λύτρωση δεν είναι εκ των προτέρων εξασφαλισμένη, αλλά η μικρή πρόοδος και οι αμοιβαίες τεχνικές που σκιαγραφούνται εδώ δεν είναι πιθανό να προκαλέσουν πλανητικές γκάφες αντίστοιχες με εκείνες της καπιταλιστικής νεωτερικότητας. Η πέραν-του-ανθρώπου ευημερία μπορεί να είναι ένα αδύνατο ιδεώδες, αλλά είναι μια αναγκαία αρχή για την αμοιβαία βιωσιμότητα μετά το Ολόκαινο. Μια τέλεια συμφιλίωση θα μας διαφύγει, αλλά οι πρακτικές του κοινοτισμού σε συνδυασμό με έναν αγροοικολογικό “πλανήτη των αγρών” θα προσφέρουν άφθονο χώρο για την ανάδυση μιας “αρκετά καλής” και επανορθωτικής πλανητικής δικαιοσύνης. Ένα πλουραλιστικό μωσαϊκό στο οποίο θα μπορούσαν να μάθουν και να ακονίσουν τις δεξιότητες της ανθρωπίνης και της πέραν-του-ανθρώπου αμοιβαιότητας: η Αριστερά θα μπορούσε να κάνει κάτι χειρότερο από αυτό. Και παρόλο που η αριστερή προετοιμασία δεν είναι από μόνη της μια επαρκής επαναστατική στρατηγική για τη συλλογική αυτοδιάσωση, προφανώς, η επανεκπαίδευση και η συναναστροφή που προάγει είναι τόσο χρήσιμες όσο και πλούσιες σε απόλαυση. Καθώς το κεφάλαιο κατακαίει τον πλανήτη, οι προοπτικές μας μπορεί να φαίνονται ζοφερές και οι πιθανότητές μας ισχνές, αλλά το να τις εκμεταλλευτούμε όσο καλύτερα γίνεται, γενναιόδωρα και από τα κάτω, είναι η εξέγερση των κοινοτιστών.

35 ό.π., η έμφαση είναι της Tsing.

36 ό.π., η έμφαση είναι της Tsing.

Η μετάφραση του *Αριστερός Προετοιμασμός: Μετά το Ολόκαινο, τα Κοινά* του Gene Ray αποτελεί μέρος του Waste/d Pavilion - Επεισόδιο 2 στο State of Concept (27 Μαΐου 2022 - 24 Σεπτεμβρίου 2022). Η μετάφραση θεωρητικών κειμένων είναι σταθερή πρακτική της Προσωρινής Ακαδημίας Τεχνών. Η χειρονομία της μετάφρασης είναι μια μαχητική τοποθέτηση απέναντι στις κυρίαρχες γλώσσες και γεωγραφίες. Στο Waste/d Pavilion οι συγγραφείς και οι καλλιτέχνες αντιμετωπίζονται εξίσου ως συμμετέχοντες στο project και οι εκθέσεις, τα κείμενα και το δημόσιο πρόγραμμα δεν υπάρχουν το ένα χωρίς το άλλο.

Μετάφραση: Ελευθερία Λίτου και Προσωρινή Ακαδημία Τεχνών

Π
A
T

